

OBSAH

ČÁST PRVNÍ OBJEKTIVNÍ PRÁVO

Kapitola I. Pozitivní objektivní právo	11
§ 1. Pozitivní právo a typy právní kultury	11
Pozitivní právo. – Národní charakter a univerzální základ práva. – Právní makrokomparatistika. Kritéria rozřídění právních řádů. – Hlavní typy právní kultury. Odlišnosti z pohledu ústavněprávní makrokomparatistiky. Jiné právní kultury. – Právní státy a totalitní státy.	
§ 2. Právo v objektivním smyslu (objektivní právo) ...	16
Objektivní právo. – Normy; význam logiky normativních vět; hledisko de lege lata. – Druhy norem. Právní normy. – Hledisko de lege ferenda; význam právní sociologie. – Právní vědomí. Právo a mravnost.	
Kapitola II. Prameny práva	27
§ 1. Pojem a druhy pramenů práva	27
§ 2. Normativní akty (právní předpisy)	28
Legislativní proces. Hlediska klasifikace normativních aktů. Právní síla a prvotnost nebo odvozenost normativních aktů. Vyhlášení normativních aktů. – Zákony, kodexy, novely; prováděcí předpisy. Ústavní zákony, ústava. Extenze legislativy. Extenze exekutivy. Prameny práva ve federacích.	
§ 3. Jiné prameny práva. Common law	38
Obyčejové právo. – Precedenty; soudcovské právo. Common law. Diferenciace v common law; právo USA. Publikace precedentů. Úloha soudů v kontinentálním typu právní kultury. – Normativní smlouvy.	
§ 4. Prameny práva České republiky	46
Normativní akty (právní předpisy). Zákonodárné akty: zákony; ústavní zákony; zákonná opatření Senátu. Normativní akty orgánů výkonné moci (prováděcí předpisy). Vyhlášky orgánů územních samosprávných celků. Mezinárodní smlouvy v právu ČR. Ingerence soudní moci. Recepte práva ČSFR. Sbirka zákonů.	
§ 5. Exkurz k interním normativním instrukcím (vnitřní předpisy)	62
Kapitola III. Právní normy	65
§ 1. Pojem právní normy	65
§ 2. Struktura norem práva	66
Hypotéza, dispozice, sankce. Relativně abstraktní a konkrétní hypotézy a dispozice. Taxativní a demonstrativní hypotézy a dispozice. Jednoznačné a alternativní hypotézy.	

§ 3. Právní normy a jejich formulace v normativních aktech	70
§ 4. Druhy právních norem.	71
Právní normy kogentní a dispozitivní; opravňující a zavazující; obecné a zvláštní.	
§ 5. Efektivnost právních norem.....	74
§ 6. Časová, prostorová a osobní působnost právní normy.....	74
Působnost právní normy v čase. Derogační klauzule. Retroaktivita pravá a nepravá. Prostorová působnost. Osobní působnost. Imunity a exemptione.	
Kapitola IV. Systém práva	79
§ 1. Jednota a členění práva – základní hlediska	79
Jednota práva. – Logicko-systematické členění. Historický aspekt. – Právní odvětví. Právní instituty.	
§ 2. Základní rozčlenění práva.....	81
Právo mezinárodní a vnitrostátní. – Právo veřejné a soukromé. Metody regulace; soukromoprávní a veřejnoprávní metody regulace. – Právo hmotné a procesní. – Interference odvětví soukromého, veřejného, hmotného a procesního práva. – K otázce tzv. mezer v právu. – Common law, equity.	

Část druhá

SUBJEKTIVNÍ PRÁVO

Kapitola I. Subjektivní právo a jeho modality	91
§ 1. Subjektivní práva a povinnosti	91
Právo v subjektivním smyslu. Subjektivní práva (oprávnění). Právní povinnosti.	
§ 2. Předmět a výkon subjektivních práv a povinností...	92
§ 3. Druhy subjektivních práv. Právní nároky.....	95
Druhy subjektivních práv. Právní nároky.	
§ 4. Právní vztahy	97
Kapitola II. Utváření subjektivních práv. Subjekty práva	98
§ 1. Vznik, změna a zánik subjektivních práv a povinností.....	98
Způsoby utváření subjektivních práv a povinností (právní tituly). Právní skutečnosti, jejich třídění. Právní jednání; právní události; protiprávní jednání; protiprávní stavy.	
§ 2. Subjektivity práva	106
Právní subjektivita: způsobilost k právům a povinnostem. Způsobilost k právním nebo protiprávním jednáním. – Druhy subjektů práva a jejich právní způsobilosti.	

Část třetí

PROCES APLIKACE A USKUTEČŇOVÁNÍ PRÁVA

Kapitola I. Aplikace práva státními orgány	113
§ 1. Pojem uskutečňování a aplikace práva.....	113
§ 2. Obecně o procesu aplikace právní normy	114
Zjištění skutkového stavu. Dokazování. Určení právních norem.	
§ 3. Akty aplikace práva a jejich klasifikace	119
Akty konstitutivní. Akty deklaratorní. – Osvědčení. – Jiná hlediska členění. – Účinnost, právní moc, vykonatelnost.	
§ 4. Uvážení státního orgánu při aplikaci právní normy .	123
§ 5. Činnost státních orgánů, aplikace práva a spravedlnost.....	124
Kapitola II. Interpretace právní normy	127
§ 1. Pojem a otázky obecné	127
§ 2. Klasifikace výkladu podle subjektu výkladu (interpreta).....	129
§ 3. Metody výkladu práva	133
Metody jazykového výkladu. Metody logického výkladu. Metody systematického výkladu. Uzavřenost myšlenkových procesů interpretace.	
§ 4. Výklad doslovný, rozšiřující a zužující	138
§ 5. Použití analogie; řešení případů výslovně právem neupravených	139
Kapitola III. Právní odpovědnost	141
§ 1. Otázky obecné	141
§ 2. Protiprávní jednání (porušení povinnosti).....	143
Trvání původní povinnosti. Vznik sekundárních povinností. Jiné právní následky.	
§ 3. Vymezení právní odpovědnosti	146
§ 4. Klasifikace deliktů a právní odpovědnosti.....	147
Trestný čin. Přestupky a jiné správní delikty. Disciplinární delikt. – Delikt soukromoprávní.	
§ 5. Prvky zaviněného porušení povinnosti a základy právní odpovědnosti.....	151
Subjekt deliktu. Objektivní stránka deliktu. Subjektivní stránka deliktu.	
§ 6. Odpovědnost objektivní.....	155
Objektivní odpovědnost absolutní. Objektivní odpovědnost s přípuštěním liberačních důvodů.	

Část čtvrtá

VZTAH PRÁVA A STÁTU. PRÁVNÍ STÁT

Kapitola I. Koncepcie právního státu	157
§ 1. Zákonnost, legitimita, právní stát	157
§ 2. Vztah práva a státu	160
Teoretické a metodologické přístupy. – Vázanost platným právem. Otázka vázanosti zákonodárneho orgánu. – Rule of law. – Vázanost orgánů výkonné moci. – Vázanost soudů. – Postavení člověka a občana. Povaha a význam základních (ústavních) svobod. – Hodnocení pozitivistického přístupu.	
§ 3. Demokratický právní stát. Ochrana lidských práv a základních svobod	167
Koncepcie demokratické legitimacy. Implikace pojetí lidských práv jako přirozených; rozsah a smysl konsenzu. – Konvergence jusnaturalistického a juspozitivistického řešení. Jusnaturalistické elementy v pozitivně právní úpravě. – Otázky spravedlnosti. – Ústavněprávní ochrana lidských práv; mezinárodněprávní ochrana.	
§ 4. Sociální práva. Demokratický a sociální právní stát	182
§ 5. Antinomie právního státu a totálního (totalitního) státu	185
Kapitola II. Státoprávní záruky a struktura právního státu	187
§ 1. Teorie dělby moci	187
Smysl a funkce dělby moci. Systém dělby moci. Vzájemná nezávislost moci. Rovnováha moci a vzájemné brzdy. – Kolektivní práva a tzv. vertikální dělba moci.	
§ 2. Vztahy moci zákonodárné a moci výkonné	193
Dělba moci a suverenita lidu. – Parlamentarismus. Komponenty dělby moci v parlamentarismu. – Prezidentský systém. – Otázka jednoty moci.	
§ 3. Postavení a úloha soudní moci	200
Odůvodněnost soudcovské nezávislosti. Zajištění soudcovské nezávislosti. – Správní soudnictví. – Interference justice a exekutivy. – Ústavní soudnictví. – Volební soudnictví.	
Kapitola III. Právní záruky zákonnosti	207
Presumpce správnosti veřejnoprávních aktů. Akty vadné a akty nicotné. Zrušení či změna nezákonných veřejnoprávních aktů. Záruky právní jistoty. – Neplatnost nezákonných soukromoprávních úkonů. Úkony neplatné a úkony nicotné. – Jiné právní záruky. Správní kontrola (dozor, dohled). Specifické druhy dozoru či kontroly. – Rozhodování sporů. – Donucení.	

Kapitola IV. Právní politika a normotvorba	217
Právní politika a teorie normotvorby. – Rozhodovací procesy; jejich fáze. Stadia přípravy rozhodnutí. – Axiologie. Právní axiologie. – Metody regulace. Procesy uzavřené a otevřené. Kazuistika. – Kondicionální rozhodování; subsumpce. Uzavřené kondicionální procesy. Otevřené kondicionální procesy. Úloha soudního výkladu. – Finální rozhodování otevřené. Pravděpodobnostní komponenty rozhodování. Uzavřené finální procesy. – Obecné právní principy.	
Vybraná a doporučená literatura	241
Slovníček latinských výrazů	248
Věcný rejstřík.....	251